SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. 181. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 23, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го ВЕРЕСНЯ 1989 Ч. 181. РІК XCVI.

Відбулися наради Редакційної колеґії „Пропам'ятної Книги"

Редколеґія з Митрополитом С. Суликом (зліва): В. Вишневський, О. Зінкевич, д-р Ю. Солтис, д-р Б. Гнатюк і д-р В. Валинович.

Філядельфія. — Перше засідання редакційної колеґії „Пропам'ятної Книги", яка була створена згідно з рішенням Ділового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні від 5-го листопада 1988 року і потверджена пленарним засіданням цілого комітету 10-го червня 1989 року, відбулося в пообідніх годинах в суботу, 26-го серпня ц.р., у залі митрополичого будинку УКЦ у Філядельфії.

Засідання скликав і ним проводив голова колеґії д-р Юрій Солтис. Учасники обговорювали деякі організаційні та процедуральні справи для того щоб зробити колеґію більше справною у її праці. Одначе центральною темою нарад була підготова „Пропам'ятної Книги" із святкувань Тисячоліття Християнства в Америці, редакційна колеґія була покликана це завдання виконати.

Головний редактор книги Осип Зінкевич представив на засідання свій проєкт того видання, який учасники, після виміни думок, малих додатків та пояснень, затвердило. У його пляні ця книга має бути альбомного формату, друкована на доброму папері і має включати тексти і знімки з тисячолітніх святкувань по містах Америки.

Матеріяли з Америки будуть становити головний текст книги, одначе для збільшення її інформаційної і тим самим історичної вартости, вона буде включати, у скроченій формі, матеріяли з відзначувань Тисячоліття церковними, науковими, молодечими та іншими організаціями, включно з центральними, в інших країнах. Місцеві комітети, в більшості, вже прислали свої опрацьовані матеріяли і знімки, а тепер ходить про те, щоб всі інші зробили це саме. На прохання головного редактора інж. В'ячеслав Вишневський погодився збирати матеріяли про святкування в Америці Української Православною Церквою, мґр Іван Скочиляс — Українською Католицькою Церквою, а д-р Василь Калинович погодився підготувати хроніку наукових конференцій і програм присвячених Тисячоліттю на крайовому і міжнародному рівнях. Засідання це затвердило. На засіданню було рішено написати листи до молодечих організацій в Америці та центральних організацій в інших країнах з проханням прислати до редколеґії опрацьовані матеріяли для їх поміщення в книзі.

Матеріяли будуть друковані в українській мові, а зміст текстів і потрібні пояснення в англійській. Кожна категорія праці у відзначуваннях повинна мати від 10 до 20 сторінок друку.

Учасники погодилися з конечністю, яку представив головний редактор, що треба буде попросити за

(Закінчення на стор. 3)

ОРГАН „СОЛІДАРНОСТИ" ПИШЕ ПРО УКРАЇНУ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Орган польської „Солідарности", щоденник „Ґазета Виборча" з 29-го серпня ц.р., посвятив цілу сторінку подіям в Україні, насвітлюючи їх незвичайно прихильно.

На сторінці цікава стаття пера члена польського сойму і делеґата „Солідарности" Володимира Мокрого про Народний Рух України, інтерв'ю із Миколою Горбалем, короткі інформації про демонстрації українців Західньої України в річницю підписання договору поміж Ріббентропом і Молотовим і довший репортаж про події у Львові і про видання, які там появляються.

Репортар під промовистим заголовком „У Львові виднїє" прикрашений фотомонтажем заголовків українських журналів та газет, посередині з ясним заголовком „Українського Вісника", органу Української Гельсінкської Спілки.

Ф. Сисин став директором центру історії України ім. П. Яцика

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Від 1-го грудня ц.р., д-р Франк Сисин зайняв посаду директора носоствореного Центру Дослідження Історії України ім. Петра Яцика при Канадському Інституті Українських Студій Альбертського університету в Едмонтоні. Центр здійснюватиме англомовне видання „Історія України-Руси" Михайла Грушевського і буде організатором дослідних проєктів з історії України. Нову установу засновано завдяки Петрові Яцикові, який пожертвував на ту ціль мільйон долярів. Сума ця була доповнена в подвійному розмірі й центр зможе функціонувати з процентів від цього капіталу.

Д-р Ф. Сисин

Протягом останніх 20-ох років Ф. Сисин був пов'язаний з українським Гарвардом. Він походить з Квифтону, Н.Дж., і є українського походження в третьому поколінні з боку батька й ірляндсько-голляндського з боку матері. Отримавши середню освіту у Клифтоні, він у 1964 році вступив до Принстонського університету. Спеціялізувався у школі ім. Вудро Вілсона в ділянці міжнародних відносин та дослідження СССР і був прийнятий до товариства Фі-Бета-Каппа. Його дипломова праця про соціяльний склад української інтеліґенції після світової війни була відзначена першою нагородою його школи. Діставши стипендію Фулбрайта для студій у Великобританії, Ф. Сисин вступив до школи слов'янських і східньоевропейських студій Лондонського університету, де отримав ступінь маґістра з історії Східньої Европи. Як почесний стипендіят у 1969 році розпочав докторські студії у відділі історії Гарвардського університету.

Від самого початку Франк Сисин активно прилучився до творення програми українських студій у Гарварді. Разом з іншими українськими докторантами він допомагав проф. Омелянові Пріцакові у чисельних наукових і видавничих справах. На прохання Фонду Катедр Українознавства (ФКУ) нераз подорожував до українських громад, щоб допомогти у збірці фондів для другої і третьої української катедр. Він був ініціятором багатьох товариських імпрез і брав активну участь у діяльності бостонської студентської громади. Коли 1971 року засновано семінар з українознавства, Ф. Сисин був першим доповідачем і багато причинився до активізації українських студій у Кеймбриджі. Від 1972 року він став членом редакційної колеґії і постійним автором у „Рецензії", спеціяльному журналі для рецензування наукових видань з УССР. Після загального усного іспиту Ф. Сисин у 1972 почав працю над дисертацією під керівництвом проф. Едварда Л. Кінана. Отримавши стипендію від Айрексу (IREX), він міг здійснити широкі архівні пошуки у Польщі. Після відкриття у 1973 р. Українського Наукового Інституту виконував багато праць для поширення його діяльности, зокрема був секретарем і організатором програми семінарів. Одночасно викладав у відділі історії.

Отримавши у 1976 році доктрат, він викладав курси з історії України і Східньої Европи як лектор (1976), а пізніше як асистент професор (1977) і ассошіейт професор (1983). Від 1978 року був

(Закінчення на стор. 3)

Вийшов новий закон про вивіз товарів з СССР

Москва. — Газета „Ізвєстія" з 9-го вересня ц.р. опублікувала повідомлення ТАСС, що в Раді Міністрів СССР прийнято нову постанову „Про заходи для вреґулювання вивозу з СССР товарів народного вжитку".

Протягом останнього року митні закони змінювалися в СССР щомісяця. Зміни завжди стосувалися бракуючих товарів у країні, на які кожного разу підвищували податок при пересилці або ввезенні з-за кордону. Найпопулярніші товари держава взагалі забороняла отримувати людям, а закуповувала їх дедешево за кордоном, щоб потім у п'ять-десять разів дорожче продати совєтським громадянам. Кремль безсоромно займався спекуляцією протягом усього застійного періоду своєї історії і продовжує робити це й тепер. Бо дбає комуністичний уряд не про потреби народу, а про поліпшення державного бюджету та про утримання імперського ладу.

Цього разу нова постанова стосується вивозу із СССР товарів, котрі користуються популярністю за кордоном, тобто виробів з натуральних волокон (бавовна, льон, коноплі, шкіра тощо), а також електротовари, котрих не вистачає в країнах Східньої Европи і туристи часто закуповують їх в СССР.

Заборони стосуються як іноземних туристів, так і совєтських громадян. Ось як про це сказано в „Ізвєстіях":

„...Ці громадяни не можуть вивозити за кордон вироби з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, побутові електроприлади і радіоелектронну апаратуру, будівельні матеріяли та інструменти, автомобільні запасні частини, швейні та в'язальні машини, пиловтягувачі, всіх видів тканини, дитячий одяг і взуття, весь одяг з натуральної шкіри, хутряні вироби і килими, білизну, трикотажні вироби, побутовий посуд і столові набори, столову білизну і білизну для постелі, медикаменти, санітарно-гігієнічні предмети, парфуми і косметичні вироби, товари закордонного виробництва та продукти, наприклад: какао, каву, чай, осетрину, лосось та ікру з них.

Названі товари так само, як і продуктові товари не можуть пересилатися із СССР совєтськими чи іноземними громадянами. При цьому загальна вартість інших товарів, придбаних в СССР, не повинна перевищувати 100 карбованців. Загальна вартість товарів, що пересилаються в одному поштовому пакунку, не повинна перевищувати 30 карбованців."

Товари народного вжитку, придбані в Совєтському Союзі за іноземну валюту особами, що працюють в амбасадах Москви чи закордону, пропускаються без обмеження.

Цей закон почав діяти з 15-го вересня ц.р. Іноземним громадянам, котрі приїхали в СССР до 15-го вересня, буде дозволено вивезти закуплені ними товари до 1-го жовтня, згідно з законом, що діяв раніше.

У повідомленні ТАСС сказано, що ці обмеження введено тимчасово і правила ввозу та вивозу будуть знову змінятися відповідно до того, як змінюватиметься становище на внутрішньому ринку.

СОВЄТСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ОСУДЖУЄ ОКУПАЦІЮ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ

Вашінґтон. — Сюди прибув відвідати дочку спенсіонований совєтський генерал Іван Єршов з жінкою. Їх дочка Тетяна замужем за фізиком Едуардом Лозанським, який кілька років боровся за її виїзд зі Совєтського Союзу: у 1976 році генерал Єршов відмовився дати їй дозвіл на виїзд з країни і Лозанський прибув у ЗСА без жінки.

Тетяні було тоді 22 роки. У 1982 році, коли вона почала голодівку, батько змінив гнів на милість і пішов на конфронтацію з владою, позбувшись посади, партійних постів і привілеїв.

У вівторок, 19-го вересня, він вперше у житті дав інтерв'ю журналістові газети „Ню Йорк Таймс" Ендрю Розентолові, який повідомляє, що у 1968 році генерал Єршов був заступником генерала армії Івана Павловського, під чиїм командуванням совєтські війська окупували Чехо-Словаччину. За словами 68-річного ген. Єршова, окупаційному корпусові було сказано, що його посилають на боротьбу зі „силами конрреволюції", і вояки свято вірили цьому поясненню.

Як згадує Єршов, він вважав, що відгукується „на заклик чехо-словацького народу про допомогу". Однак як тільки совєтські війська перейшли кордон, вони побачили, „що це не так". „Ніхто не вийшов нас вітати, — розповідав генерал, — навпаки: на дорогах була розлита олива, щоб зупинити наші танки. Всі написи на дорогах були знищені, зняті або повернуті в неправильну сторону".

Єршов, однак, не протестував і в 1972 році, коли його дочка вийшла заміж за Лозанського, став начальником штабу Київської військової округи, членом Президії Верховної Ради УССР і членом бюра київського обласного комітету КП України.

Тепер він твердить, що Совєтський Союз повинен осудити окупацію Чехо-Словаччини. Єршов нагадує, що 11 років пізніше совєтські війська точно так само були післані в Афганістан. „Це відбувається періодично, і ми повинні мати ґарантії, що більше це не повториться, — зауважив генерал. — Ми повинні сказати, що і Чехо-Словаччина була помилкою, як ми вже сказали про Афганістан".

„Я хотів побачити Америку своїми власними очима, — сказав відставний совєтський генерал. — Як людина військова, я уявляв собі її могутньою військовою державою, яка першою створила і вжила нуклеарну бомбу. Тепер я дивлюся на Америку як на багату і освічену країну".

Коли Тетяна почала у 1982 році голодівку, „я зрозумів, що вона готова піти на все, навіть померти, щоб бути з чоловіком, — згадує Єршов. — Це змінило мою думку. Я не хотів, щоб моя дочка стала жертвою". Він дав їй дозвіл на виїзд. Генерал розповідає, що був здивований, як швидко змінилися відносини начальства і колеґ: „Ще вчора я вважався добрим комуністом і вояком, — згадує він, — а наступного дня мої товариші, з якими я працював, пив горілку і веселився, вже дивилися на мене іншими очима". Єршова усунули зі всіх постів, дали сувору партійну догану і він змушений був зрезиґнувати.

„Правда" спершу критикує, а потім перепрошує Б. Єльцина

Москва. — Відвідини в Америці Бориса Н. Єльцина було обширено представлено в офіційному органі Комуністичної партії СССР „Правді" як вульгарну розперезаність демагога-п'яниці. Промовчуючи його відвідини від першого дня, поява статті в „Правді" вказала на вразливість партії на популярність Б. Єльцина за кордоном. Мабуть тому вирішено передрукувати довгу глузливу статтю з критикою його поведінки та характеру з італійської газети „Ля Републіка".

Два дні пізніше тижневик „Московскіє Новості" скритикував „Правду" за передрук сумнівної вартости статті італійського репортера, і вже в четвер, 21-го вересня, газета публічно вибачилась за критику Б. Єльцина.

Згадана стаття описує нібито Єльцин поводився як „слинявий п'янюга" та на кожному кроці предсказував майбутні катастрофи Совєтського Союзу, витрачував великі суми грошей, давав несамовиті відповіді на питання та знаходився повсякчасно в підпитому станні". Ще багато інших соковитих описів передрукувала „Правда" за італійським кореспондентом Вітторіо Зукконі, який на питання звідкіля у нього такі інформації покликався на звідомлення у щоденнику „Вашінґтон Пост" на розмови російської еміґраційної громади у Вашінґтоні та інші джерела. Він у своїй статті пише, що „для Єльцина Америка була святочною сценою з 5,000 кілометровим шинком", а для Америки „Єльцин це нова цяцька з російським обличчям, яка говорить речі, що їх ще до цих пір ніхто не говорив".

Ця стаття появилася вже тоді, як Єльцин був у поворотній дорозі домів, а приїхавши відразу заявив, що все це „сміття, брехня і звичайний наклеп зі заздрости, що нас в Америці приймали зі захопленням".

Одначе спонзор поїздки Б. Єльцина в Америці заперечив всі ці наклепи і обвинувачення, заявляючи, що це мабуть з політичних мотивів „Правда" надрукувала цю статтю. Це заперечення появилося в „Ню Йорк Таймсі" з 19-го вересня ц.р. В ньому речник Іза-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

НОВИЙ АРҐЕНТИНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Карльос С. Менем впродовж свого майже тримісячного урядування зумів створити маґічну візію можливої мирної майбутности Арґентини. Він зумів успокоїти ворогуючих роками суперників, спинити бодай тимчасово внутрішні міжусобиці, припинити застрашаючий ріст інфляції в країні, заповнити центральний банк знову долярами, створити союз поміж підписмствами та капіталовкладниками таких розмірів, що, як твердять посторонні обсерватори, міг би дещо затривожити й основника його партії Хуана Д. Перона. Тепер це своє уміння К. Менем сподівається перевести й на інших, вибираючись у поїздку до ЗСА, щоби зустрітись та переконати закордонних представників, що Арґентина є на дорозі до стабільности та щиро вітатиме закордонних інвеститорів.

У ПРЕТОРІЇ, СТОЛИЦІ Полудневої Африки, президент Ф.В. де Клєрк закликав громадян всіх рас станути на висоті завдань, перебороти недовір'я, підозри та страх і допомогти йому збудувати мирку країну, вільну від насильного панування та репресій. У своїй промові з нагоди формального заприсяження на президента. Ф. де Клєрк обіцяв виконати всі його недавні обіцянки, тобто повести Південну Африку постепенно геть від довголітньої політики апартеїду. Він заявив, „що прийшла пора Південній Африці відновити свою гідність і піднести себе з депресії через зростаюче міжнародне відокремлення, економічний занепад і поляризацію".

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак робить конкретні натяки на те, що провідник Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат дав свою згоду на пропозицію Єгипту на прямі переговори палестинців з Ізраїлем. Отже ізраїльські провідники в Єрусалимі говорять про те, що немає жодних змін у спробі мирних переговорів на Близькому Сході.

ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК ДС-10, котрий пропав без вістки вилетівши з Чаду до Парижу у вівторок, 19-го вересня ц.р., розірвався в повітрі, залишки його знайдено в пустині Ніґерії. Речники летунської лінії заявили, що причиною вибуху літака була правдоподібно підкладена бомба. Члени рятувальної експедиції повідомляють, що не знайдено нікого в живих із 171 пасажирів і членів залоги. Тим часом у Парижі та Лондоні отримано ряд телефонічних повідомлень від членів групи „Ісламська свята війна", які приписують собі знищення літака. У своїх телефонічних розмовах вони натякали на те, що це у відплату за схоплення Ізраїлем ливанського шіїтського мусулманського провідника.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ відкрила чергову 44-ту Ґенеральну асамблею у вівторок, 19-го вересня. Таємним голосуванням був вибраний новий президент ООН, колишній ніґерійський генерал, Джозеф Нанвен Гарба, який брав активну участь у поваленні військової диктатури в Ніґерії в 1975 році. Джозеф Н. Гарба опублікував книгу „Дипломатична служба", в якій описав ці події та свій чотирилітній досвід на становищі міністра закордонних справ Ніґерії. Невдячні ніґерійські політики усунули Дж. Н. Гарба на пенсію за те, що він в 1979 році післав армію назад до бараків. Дж. Н. Гарба захистив докторат в Гарвардському університеті та написав дві книжки, „Дипломатична служба" та „Революція в Ніґерії". Він проголошує, що армія повинна бути складовою частиною „політичної структури" країни, брати участь в розвитку країни, словом, Африці не потрібна армія.

ЩОТИЖНЕВА ХРОНІКА ЛЬВІВСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ УГС

• 10-го серпня у Новому Роздолі Миколаївського району на Львівщині відбулися установчі збори новороздольської групи миколаївського районного осередку Львівської обласної філії УГС. На зборах були присутні 15 осіб. Координатором групи вибрано Миколу Мостового. Від львівської обласної Ради УГС в установчих зборах взяв участь координатор миколаївського районного осередку УГС Микола Табачко.

• 10-го серпня повернувся в Україну після поїздки до країн Західньої Европи голова Виконавчого Комітету УГС Левко Лук'яненко. Під Києвом на Бориспільському летовищі Левка Лук'яненка палко привітали із синьожовтими прапорами група активістів УГС.

• 12-го серпня у Кривому Розі відбувся санкціонований мітинґ в підримку Народного Руху України за Перебудову, на якій зібралося 400 людей. На мітинґу було піднято дев'ять синьожовтих прапорів.

• 12-го серпня у Івано-Франківському відбулася установча конференція обласної організації Народного Руху України за Перебудову. На конференції були представники від майже 40 осередків. Перед початком конференції заступник голови міськвиконкому Костючев виступив з офіційною заявою, що конференція заборонена. Не зважаючи на це, конференція розпочалася. До складу обласної організації Народного Руху України увійшли: Товариство Української Мови, товариство „Меморіял", Товариства „Рух", „Поступ", „Дзвін", УГС, представники трудових колективів та творчих спілок. Було прийнято ряд документів, резолюцій, а також звернення до громадян міста та области про створення обласної організації Народного Руху України за Перебудову.

• 13-го серпня у Києві відбулося засідання Всеукраїнської Ради УГС під головуванням Левка Лук'яненка. На засіданні було обговорено ряд питань, серед яких підготова до з'їзду УГС, творення молодечих об'єднань, вибори до Верховної Ради УССР та інше.

• 13-го серпня в Івано-Франківському, на березі ріки Бистриці Надвірнянської, було проведено урочисте Богослуження на честь 1000-ліття Хрищення України. Службу Божу відправили греко-католицькі священики на чолі з Єпископом Павлом Василиком. У відправі взяли участь 10,000 віруючих. Міліція намагалася перешкодити проведенню святкувань. На групу віруючих, які приїхали до Івано-Франківського ще на станції напали міліціонери, відбираючи синьожовтий прапор і хоругви. Після Служби Божої велика колона віруючих із синьожовтими знаменами рушили по вулиці Радянській до станції. За командою начальника Управління внутрішніх справ Гончаренка на колону кинувся загін міліції із ґумовими кийками. Міліціонери стали бити безбороних чоловіків та жінок і рвати синьо-жовті прапори. Люди кричали: „Сталіністи! Яничари! Ганьба!" і чинили опір, як могли. Врешті напасники відступили і люди з кількома синьо-жовтими прапорами могли виїхати з міста.

• 13-го серпня в місті Бурштині на Івано-Франківщині відбулися установчі збори осередку Народного Руху України за Перебудову. На зборах серед інших виступив член Товариства „Рух" з Івано-Франківського Волков, промова якого викликала особливо гаряче схвалення присутніх. На відміну від нього, виступ працівника райкому Голінчука, через його відверту ворожість до НРУП, викликав у людей обурення і його позбавили слова. Перед конференцією і після неї була проведено демонстрація підтримки Народного Руху України із синьо-жовтими прапорами з участю 7,000 осіб.

(Закінчення на стор. 3)

ЗУСТРІЧ З М. ГОРБАЛЕМ

Ню Йорк. — Тут в неділю, 24-го вересня ц.р., о год. 5-ій по полудні в залі Українського Народного Дому, 140 Друга авеню, відбудеться зустріч з Миколою Горбалем, активістом українського національно-демократичного руху, колишнім політв'язнем, учасником недавнього з'їзду Народного Руху України за Перебудову в Києві. У зустрічі візьмуть участь члени Виконавчого Комітетеу ЗП УГС Микола Руденко і Надія Світлична.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ ВИСТУПУ НА пресовій конференції секретаря Державного Департаменту Джеймса Бейкера, деякі коментатори твердять, що він дивиться на світ крізь призму американської політики. Це дуже турбує критиків і аналітиків, які уважють, що він повинен мати багато ширший погляд на спірні питання закордонної політики, вони твердять, що закордонна політика Дж. Бейкера опирається на уподобанцях американських виборіців. Натомісь політичні коментатори говорять, що, ставши секретарем Державного департаменту, Дж. Бейкер провадить закордонну політику за гаслами виборчої кампанії та ніяк не може вийти поза її межі.

ШКІЛЬНА СИСТЕМА НЮ ЙОРКУ має нового канцлера, Джозефа А. Фернандеза, колишнього шкільного інспектора в Маямі. Дж. А. Фернандез прийняв цю посаду з платнею 195,000 дол. та з найбільшими проблемами в шкільній системі Америки. Він відомий, як дуже добрий шкільний адміністратор, знає етнічні проблеми Ню Йорку тому, що виріс у Гарлемі. На пресовій конференції в Маямі Дж. Фернандез сказав, що шкільній системі Ню Йорку потрібні великі зміни.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 — UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money-order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

P.O. Box 346 — Jersey City N.J. 07303

Реторика Ґорбачова та відхід Щербицького

Від довгого часу американська преса заповідала, що становище партійно-державної верхівки в СССР до дощораз виразніших і голосніших вимог різних народів з'ясує спеціяльно з цією метою сесія Центрального Комітету Компартії СССР у вівторок і середу, 19-го і 20-го вересня ц. р. Перший день тих, ніби історичних, нарад був виповнений півторигодинною промовою президента й генсека Компартії Міхаїла Ґорбачова, що її коротко можна схарактеризувати відомим висловом: „Гора породила мишу". Головна частина промови Ґорбачова була дійсно присвячена національним рухам, при чому за іменем він назвав три прибалтійські країни і Вірменію. Коли б образово представити замість цього півторигодинного виступу Ґорбачова, то треба би намалювати його, як він одною рукою показує цукерок і водночас другою — ніж. Він признавав потребу децентралізації державної влади і дальшої демократизації, погоджувався на право спокійних демонстрацій, але тут же категорично заперечив право окремих республік, складових частин СССР, до виступлення з Союзу. Тих, які таке пропаґують, назвав „сецесіоністами", натаврував їх, „невідповідальним авантюрницьким елементом і погрожував, що такий рух треба здавити „всією силою існуючого закону". Запевняв, що полагодження такої важкої проблеми вимагає часу і спокою. Заперечуючи власну гласність, яка мала відкривати двері правді — твердив, що прибалтійські народи „добровільно" рішили приступити до Совєтського Союзу і що неправдою є твердження литовців, латишів і естонців, що їхні країни були окуповані й анексовані за згодою від нацистської Німеччини. Ніякої конкретної програми щодо розв'язування національної проблеми, — щодо дальшої політики московської централі супроти немосковських народів — Ґорбачов не подав. Мабуть півтори години було замало, щоб сказати у цій справі бодай одне речення реального змісту, а не реторичної пропаганди.

Зате у другому дні нарад партійного сенадріону впала бомба: п'ять найбільших відомих партійно-політичних приятелів Єгора Ліґачова, лідера консервативної опозиції проти Ґорбачова, втратили своє членство у Центральному Комітеті і Політбюра. Нас найбільше цікавить, що між членами цієї останньої „чистки" знайшовся і Володимир Щербицький, генеральний секретар Компартії України. Невідомо чи Щербицький, втративши свої впливи у Москві, втратить також пост генсека в Україні, але так воно буває. Коментатор телевізійної мережі Ей-Бі-Сі у Ню Йорку правильно дав своє насвітлення цієї чистки: „Це було цілком у стилі Ґорбачова, використати нагоду для розґри власної партійної комбінації".

Виключення з партійної верхівки Щербицького і Чебрикова — це дзвін тривоги для Єгора Ліґачова. Сам він ще залишився у партійному ЦК і Політбюрі, але його значення опозиціонера, критика ґорбачовської перебудови, буде значно послаблене.

Закулісова гра кремлівської партійної верхівки відома тільки дуже вузькому гуртові партійних вельмож. Щоб зрозуміти цю гру і як її переводить зручний грач Ґорбачов — треба би знати персональний склад кремлівської верхівки не тільки за прізвищами і числом, але й за їхнім пов'язанням з іншими членами верхівки та з самим Ґорбачовим. Нам байдуже — як і чому саме тепер Ґорбачов позбувся Щербицького. Нам важливо знати, чи ця подія у Москві матиме реальний вплив на становище партійно-державної верхівки в Україні і чи настане якась зміна на краще. Він декого з видатних членів УГС можна було недавно почути, що Щербицький в останньому часі взагалі втратив уже свою реальну колишню владу. Все ж, він був наче символом лакейського пристосуванства і прислужництва, символом русифікатора з метрикою українця.

Коли ще цього тижня совєтський міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе буде на розмові з президентом Бушем і після того два дні переводитиме наради (сполучені з риболовством!) — то його, Шеварднадзе позиція буде сильніша, ані ж ще тиждень тому. Бо ті наради партійного ЦК у Москві виявили що Міхаїл Ґорбачов таки певніше і тривкіше сидить на кремлівському сідлі, як про це говорив недавно Борис Єльцин член совєтського парляменту. І президент Буш матиме легшу ситуацію ще раз підкреслити свою прихильність перебудові Ґорбачова. Коли б та перебудова разом із Ґорбачовим провалилася — західні лідери включно з Бушем налякались би, чи не прийдуть загрозливі для миру нові несподіванки і хаос.

Михайло Кучер

БРАТИ ПО КРОВІ

Довший час у СССР усе було спокійно. 2-го листопада 1987 року в ювілейній доповіді, присвяченій 70-річчю жовтня, Горбачов назвав три зразкові становища, коли вождь (велика літера в совєтських звітах) робив рішення, які спасали владу партії.

Берестейський мир з Німеччиною (березень 1918 року), НЕП (березень 1921 року) і пакт з Гітлером (серпень-вересень 1939 року). Пакт з Гітлером казав Горбачов — „не був найкращим. Він був подиктований жорстокою реальністю. Становище було таке як і за Берестейського миру — бути чи не бути Совєтській Росії незалежною країною".

Чесною таку заяву трудно назвати. Горбачов говорив про „пакт ненападу", підписаний 23-го серпня 1939 року, але вже 28-го вересня був підписаний пакт про дружбу (про дружбу і кордони).

Ґорбачов зокрема зупинився на тих на Заході, „хто незадоволений наслідками Другої світової війни і вживає кожну брехню, щоб звалити на Совєтський Союз вину за цю ж війну, шлях до якої ніби відкрив пакт Ріббентроп-Молотов.

У листопаді 1987 року Ґорбачов повторював азбуку совєтської пропаганди, а 2-го вересня 1984 року в 45-ту річницю початку Другої світової війни „Правда" обвинуватила „західніх лицемірів", які „восени 1939 року спокійно віддали Польщу на розтерзання гітлерівських орд. „Захід зрадив Польщу". („Літературна газета" ч. 36, 1984).

Останні два роки з різних причин совєтської політики та історики обережно наближаються у бік реальних фактів. У балтійських республіках уже більше року були опубліковані тайні протоколи до двох совєтських договорів 1939 року. А в „Аргументах і фактах" тільки в серпні 1989 року врешті було признано, що Сталін і Гітлер поділили Центральну і Східню Европи.

Одначе Ґорбачов признав дивний і тривожний факт — відсутність оригіналів тайних протоколів. Тоді прийшлось користати з німецьких архівів. Але також стало відомо, що при кінці війни Ріббентроп наказав спалити оригінали документів про пакт із СССР. Одначе чиновник, який палив документи, зробив з них мікрофільми.

Накінець Комісія З'їзду народних депутатів (послів) СССР зробила висновок щодо „політичної і правної оцінки совєтсько-німецького договору про ненапад 1939 року. Признано „злочинну несправедливість тайни протоколів", признано, що вони порушили засади міжнародного права.

Але заява згадує тільки Фінляндію, Естонію, Латвію і Литву, а в протоколах говорено ще про дві країни, Польщу і Румунію. Четвертий поділ Польщі віддав Совєтському Союзові Західню Україну, Західню Білорусію.

Незабаром буде святковано 50-ліття „Возз'єднання" України і Білорусії. Це „добровільне возз'єднання" було наслідком злочинної умови між Гітлером і Сталіном. Розохочений Сталін також відірвав від Румунії не тільки Бесарабію, згадану в протоколах, але й північну Буковину, про яку мови не було.

Комісію по оцінці (депутатську) можна зрозуміти — балтійські країни кричать і вимагають і влада дещо з їх вимог виконує. А ось Білорусія, Україна і Молдавія воліють мовчати.(!)

Коли в СССР мовчали, німці охоче згадували осінь 1939 року. Крім офіційних документів на цю тему є спогади радника міністерства німецького посольства в Москві Густава Гільгера. Є спогади особистого перекладача Гітлера Пауля Шмідта. Опубліковано щоденник Гіббельса, міністра закордонних справ фон Ріббентропа.

Одинадцятого вересня короткохвилева радіостанція німецькою мовою передавала з Москви: ...„Ми вступаємо в боротьбу разом з нашими німецькими братами". Для німців це було велике полегшення — скорочення території, яку треба окупувати, економію великої кількости окупаційних військ. І — так думав Гітлер — Росія почне війну з Англією, якщо Англія того схоче. (!)

Сталін не цікавився тим, що подумають, як приймуть народи СССР дружбу з „братами-німцями". Більш складним було становище начальника німецької пропаганди Ґеббельса. Німецький народ фанатичною пропаґандою був вихований на ворога Росії. А тут прийшов 22-ий червень 1941 року — повна протилежність.

Уже у вересні 1939 року підготовлено діяметрально протилежну політику Німеччини до СССР, а з нею негайно припинено полеміку з СССР. До нового наказу було заборонено всякі негативні вислови щодо СССР.

Другого травня Літвінова усунено з посту міністра зовнішніх справ СССР. Клопоти мали всі, крім Ґестапо і НКВД. Старшини НКВД були у Кракові при генерал-губернаторі Франка. Делеґація ґестапівців у травні 1940 року була у Львові та Києві. Сталін передав Ґестапо групу австрійських та німецьких комуністів, які втікали від Гітлера в СССР.

Маргаріте Бубер-Нойман комуністка, посиділа в совєтській в'язниці і відтак її вислано до Німеччини і там вона до кінця війни сиділа в концентраційному таборі і написала спогади „В'язень Сталіна і Гітлера".

Під час війни Сталін шукав сепаратного мирного договору з Гітлером. Німецький дипломат Петер Кляйст у спогадах „Між Гітлером і Сталіном" писав, що в грудні 1942 року до нього в Стокгольм з'явився „хтось" та від імені совєтського

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про науку історії свого народу

В останніх днях на сторінках американської преси появилися звідомлення про висліди студій організації учителів середніх шкіл над підручниками історії, що їх загально вживається. Дворічні досліди виказали, що ці підручники зовсім недостатньо подають минуле Америки, як політичне так економічне, а тим і американська молодь не дістає доволі знання із американської історії.

До цього самого висновку прийшла також інша організація, що займається переглядом підручників і книжок для дітей, а це спонукало американську публічну опінію бити на сполох, мовляв, американська дітвора виростає, не знаючи найважливіших моментів з минулого Америки, і в порівнянні із іншими народами — в неї брак патріотизму і пошани до провідних постатей історії ЗСА.

Як часто приходиться нам чути чи читати відоме ствердження у різних варіянтах, яке зводиться до цього, що „хто не знає свого минулого — той приречений повторяти його помилки", і читали ми його і тепер при нагоді дискусії на тему науки американської історії.

Однак, не зважаючи на це, що всі запевняють про важливість знання минулого свого народу — інформації про нього, які передається майбутнім поколінням, завжди залежні від політичної ситуації і політичного проводу кожної країни.

Перебуваючи в Західній Німеччині зі здивуванням ми читали в німецькій пресі дискусію поміж окремими областями, чи ввести у школи навчання національного гимну, а як так, то чи в цілості? При цій нагоді ми довідалися, що щойно від останніх двох років увели у середні школи Західньої Німеччини науку історії цієї країни із XX сторіччя. Значить, щойно 48 років після закінчення Другої світової війни німецькі діти можуть пізнати їхню історію, а напротязі минулих років виросли покоління, яким ця історія зовсім невідома, ба, що більше, вони навіть не знають свого національного гимну.

Розуміється така несвідомість мусить мати вплив на політичну настанову післявоєнних випускників шкіл, з яких тепер вже багато належить до молодих активістів партії „зелених", лібералів або просто еґоїстів — байдужих до загальних справ.

Як прийшлось вивчати досі історію у школах СССР знаємо добре, але щойно тепер під впливом гласности пишуть і говорять про це наші земляки. Тепер у них гаряче бажання виповнити ці роки незнання, впізнати історію свого народу за останнє 70-річчя,а то її цілу, у справжньому, не скривленому виді.

Але чи ми, що жили ввесь час у вільному світі та мали можливість навчати наші покоління історії України, всеціло виконали це завдання? Чи давали ми нашим дітям відповідні підручники з правильним насвітленням подій, включно із Другою світовою війною?

Не один раз довелося нам слухати критику від молодших від нас, які вже виростали після Другої світової війни, що в школах українознавства вони „ніколи не перейшли поза добу козаччини", знаємо також що і сьогодні знання історії серед нашої молоді скупе і залежне від школи, обставин, а в першу чергу і вчителів. І тому це саме питання, що ставлять собі американці в теперішній дискусії, це питання, що його ставлять в Німеччині, можна б поставити і нашій спільноті: „Чи не будуть повторяти помилки минулого наші майбутні покоління тому, що не знають минулого?

О-КА

Д-р Юліян Мовчан

ПРОБЛЕМА САМОГУБСТВ СЕРЕД СТАРШИХ ЛЮДЕЙ

Американська преса б'є на сполох: самогубства серед старших людей, тобто, таких, що вже перейшли в пенсійний вік (65 років і старших) з кожним роком катастрофально побільшуються. Згідно із статистичними даними Крайового центру статистики здоров'я від 1981 до 1986 року, кількість випадків самогубств, серед осіб старшого віку зросла від 17,1 на 100,000 населення, до 21,6 на ту саму кількість населення. Під час того самого періоду кількість випадків самогубств серед решти населення зросла від 12 до 12,8 на 100,000 населення. (Хоч покищо не подано точних даних самогубств за останніх пару років, але все промовляє за те, що кількість самогубств і далі побільшується).

У зв'язку з цим, виникає доречне питання: яка цього причина? Що змушує людину на схилі свого віку самому собі вкорочувати життя? Та ж усвідомлюючи, що роки життя в такої людини, як то кажуть, вже пораховані, така особа, як правило, вже не працюючи, повинна б навпаки, якнайбільше насолоджуватися рештою свого віку. На жаль, воно, як бачимо, є навпаки. В чому справа?

Згідно з інформаціями Американської асоціяції пенсійних осіб (ААРП), найчастіше жертвами самогубств є старші самотні чоловіки білої раси. На цій підставі д-р Роберт Батлер, який є головою департаменту ґеринтології (відділу медицини, який займається проблемами людей старшого віку) Моунт Синаївської Медичної Школи, назвав це явище „синдромом Віллі Ломана". Це ім'я трагічної особи твору Артура Міллера „Смерть продавця", особиста трагедія якого розпочалася після того, коли він, переставши працювати, відчув себе не тільки ізольованим від людей, але також особою, яка не приносить користи для інших. Все це переконало Віллі Ломана в тому, що йому вже нема жодного сенсу продовжувати своє животіння.

На жаль, Віллі Ломан був не один — їх є багато. І, власне, не так сам факт припинення праці, тобто, відходу на заслужену пенсію людини часто стає трагічним фактором в її житті, як скорше іґнорація — такої людини суспільством — в тому числі її рідними дітьми чи внуками. Все це робить таку особу ізольованою, що врешті-решт доводить її до переконання, що її життя вже не варте того, щоб жити. Наведу пару прикладів із своєї медично-лікарської практики.

Подаючи лікарську допомогу особам в Вейсайд нирсінґ гомі (недалеко Акрону), мені звичайно часто доводилося там бачити старших людей, які часто будучи немічними або й спаралізованими, були „приковані" до своїх ліжок чи крісел. І ось, розмовляючи з такими нещасними людьми, не раз я їх запитував — чи мають вони родину, зокрема, дітей або внуків? Як далеко вони живуть і як часто вони їх тут відвідують?

І ось, інколи з слізьми в очах я чув від декого з них відповіді, що хоч дочка або син живуть яких 30-40, а то й менше миль від них, проте навідуються до них дуже рідко — переважно з нагоди великих свят — Різдва, Великодня і т. п. Іншими словами, відвідують своїх батьків, матерів чи дідусів і бабусь не частіше раз на два-три місяці, і то все... „Ось так не раз хотілося б когось з них бачити, перекинувши бодай кількома словами, але їх нема..." — не раз чув я їх крізь сльози жалі.

Ми розуміємо: не завжди є змога залишити самого напівспаралізованого батька або матір удома, а самому йти на цілий день до праці. Бо хоч дехто і каже, що, мовляв, він чи вона „ніколи не віддали б до опікунського будинку свою маму чи батька, але завжди нами опікувалися б у дома". Чи так воно в дійсності є — це інша справа. Всі ми добре знаємо, що оскільки в американських умовах дуже часто і чоловік, і жінка працюють (хоч це не конче мусіло бути), лишити немічну людину на цілий день без опіки — було б не тільки недобре, але й негуманно. Та й не думаємо, чи багато тих немічних хотіло б бути тягарем для своїх дітей або внуків. І тому, поселення таких людей в спеціяльних будинках, де вони мали б задовільну опіку, є цілком нормальною річчю. (Чи той підопічний або підопічна або їхні родини змогли б платити кожного місяця в таких будинках по 2,000 а то й більше долярів — це вже інше питання). Але відвідати свого дорогого тата, маму або діда та бабусю бодай кожних пару тижнів — це вже не тільки не є ніякими труднощами, але є священним обов'язком дітей або внуків, які не на словах, але не ділі шанують своїх рідних.

Не в меншій мірі тяжкою проблемою старших людей є їхня хоч і не з їхньої вини т. зв. духова ізоляція від своїх найрідніших. Добре пригадую свою останню розмову з моїм близьким приятелем ще з таборово-мюнхенських часів — Григорієм Карякою (літературне псевдо Г. Сова) — колишнім в'язнем колимської каторги. Він є автором цікаво написаних спогадів п. з. „Про Колиму" (дещо з тих спогадів свого часу друкувалося також на сторінках „Свободи") та „Голосу правди" (совєтська дійсність у цифрах, фактах та особах).

„Брак контакту", між батьками або їх дітьми є однією з найбільш сумних, мабуть, ніколи неможливих для вирішення проблеми, яка існує між молодим і старшим поколінням. Тим більше, що це посилюється фактом двомовности в родині: хоч діти (або внуки)

(Закінчення на стор. 4)

Гідно вшануймо нашого великого кобзаря у Вашінґтоні

У 175-річчя від дня народження нашого пророка Тараса Шевченка і 25-річчя здвигнення йому пам'ятника в столиці Америки, заходом об'єднаного громадського Комітету, який спільно покликали до дії НТШ, УАКРади і УККА, відбудеться в суботу 7-го жовтня ц. р. у Вашінґтоні, здвиг для відзначення цих світлих роковин.

Програма передбачає Молебень і поклін Шевченкові в год. 11;30 перед полуднем біля пам'ятника Шевченкові, похід під совєтську амбасаду і передачу меморандуму у справі надання українській мові статусу державної мови в Україні, а в год. 3-ій по полудні концерт в залі школи Бішон Керрол в Сілвер Спрінґ, Мд.

Так, як колись Шевченко своїм полум'яним словом збудив наш народ і загрів його до боротьби за вселюдські і національні права, так і тепер дає нам усім надхнення за кращу долю нашого народу, здобути йому волю і незалежність та відновити свою державу із праведним законом.

Коли під цю пору наш народ в Україні підносить свій відважний голос в обороні своєї правди і рідного слова, годиться, щоб і ми, що живемо у вільному світі, підтримали наших братів і сестер у цих їх змаганнях і достойно віддали шану Шевченкові у стіп його пам'ятника. Не жаліймо труду, пожертвуймо часом та доложім усіх зусиль, щоб своєю участю у вашінґтонських святкуваннях заманіфестувати нашу любов Шевченкові і сказати слово в обороні національних прав, потоптаної мови в Україні.

Р.Б.

Отець П. Сагайдачний

ТАЄМНИМИ ДОРОГАМИ

Юрій Дмитрович Буряківець, „Ластів'їною трасою", роман, Видавництво „Вільна Думка", Ню Йорк, 1989 р.

Роман „Ластів'їною трасою" — твір відомого повістяра і поета Юрія Буряківця, своєю появою збагатив книжковий ринок української мистецької літератури, а також і скарбницю української культури. Цінний він не тільки художньою фабулою, але й сюжетом з українською тематикою на американському ґрунті, і має всі прикмети бути популярною книгою. У ній знайде зацікавлення не тільки любитель любовних пригод великої емоційної сили, али й кожен хто любить реальне життя з усякими пригодами і без пригод, хто любить розумну книжку, що дає задоволення серцю і поживу розумові. Твір філософсько-суспільного характеру знайомить читача з порівняльною мітологією народів близького сходу з українською, індуською філософією, а також з метафізичним життям, та цілком надається для читання тим, хто любить роздумувати і набратися розуму.

„Я бачу, що ваші дохристиянські звичаї дуже мені нагадують наші рідні, таїляндські", - додала „Маленька мишка" (Апасфо) в розмові з Олексою, оповідаючи про добрих духів, яких в Україні називали домовиками, лісовиками тощо.

Роман написаний майстерно у стилі клясичного роману, — події і пригоди героїв — глибоко-зворушливі, часто з'являються і міняються несподівано, проте цілком природно, без найменшої видуманої штучности. Це є велика майстерність автора роману брати фраґменти життя з дійсности без штучної фантазії.

Головний герой роману, Олекса Чиж, українець, молодий 25-літній моряк, який вибрав свободу. Він у слушний час вискочив із совєтського торговельного корабля „Витязь" у відкрите море, і поборовши віддаль між кораблем і берегом, в тяжкій знемозі, щасливо заплив до берегів соняшної Флориди.

Перед тим, у Сан-Антоніо, Каліфорнія, уже довгий час жив його щирий друг Васько Лопух, який знайшов Олексі роботу конюха в однієї багатої молодої і вродливої вдови Віти Маревик, з якою згодом дійшло до кохання, надіючись на майбутнє одруження. Віта послала Олексу до медичного закладу вчитись на лікаря. Обидва вони — Олекса і Васько — були свідомими українцями-патріотами і весь час при всякій нагоді поширювали правду про Україну серед чужинецького оточення, серед американських співгромадян. Була ще третя особа українського роду, що належала до цього товариства і мала близькі інтимні зв'язки з Олексою, що перейшли в кохання, — вродлива вчителька Мар'яна Нич, дочка старих українських емігрантів.

Герої роману є українського роду і належать до інтеліґенції, але всі походять з селянських родин та ідейно стають репрезентантами і оборонцями всього покривдженого українського народу. В своєму товариському оточенні серед американців різного походження мають вони моральну ідейну підтримку для українських домагань. Серед них лунають такі слова протесту: „Жодна ідеологія не сміє ґвалтувати істини добра і свободи будь-якого народу. Брежньовські брехуни, прикриваючись облудними словами про народні демократії, насправді творять насильство, в перш чергу над українцями. Треба постояти кожному за свою честь та поганьблену славу". Сам Олекса твердить так: „Україна не є якоюсь Каліфорнією чи Тексаським стейтом, до яких деякі шовіністи намагаються її прирівняти. Прийде час і вона скаже своє правдиве слово всім що гнобили та ґвалтували її на протязі гірких років брежньовської сваволі".

У романі можна познайомитись з екзотичними місцями і предметами Таїлянду, Сіяму і Мехіко. Немає місця і потреби згадувати всіх діючих осіб роману неукраїнського роду. Згадаймо лише побіжно одну особу-героїню нашого роману Віту Маревик, яка відзначалась вродою тіла, красою серця і розуму.

Досить цікавою є сама назва роману: „Ластів'їною трасою" — вона символічна. Траса з погляду засобу сполучення означає дорогу, шлях, путь. Ластів'їна траса — це ця піднебесна путь, якою ластівки відлітають у вирій. Але тому, що українській людині в Україні дорога, як засіб сполучення до волі, завжди була і є закрита для леґального виїзду в іншу країну, то й нема другої ради, як та, яку вибрав герой роману Олекса Чиж, — дорогу таємної втечі, що її автор роману назвав — „Ластів'їною трасою". І хоч Олекса вибрав не піднебесний шлях, а морський — символіка залишається символікою. Існує навіть забобонне повір'я, що „ластів'їна траса" пролягає в підземельну глибину.

Маркантною лінією через увесь роман проходить любовний дуалізм. Герой роману рівночасно кохає дві жінки в однаковій мірі, а вони, довіряючись серцю, кохають його.

Любовна роздвоєність в житті людини — це не єдине явище, — почуття роздвоєнности любови властиве дуже багатьом людям навіть одруженим. Але поборюється розумом, певними обставинами і сильною волею не переступати межі гідности і моральности.

Стиль мистецького вислову в Буряківця свій власний, переважно ліричний, але без будь-якого песимізму, наповнений тугістю волі. Мова твору складається з мови соборної України і, хоч можна зустріти механічні та граматичні помилки, все ж вона залишається солов'їною, співучою, музикальною, і за Шевченком — „голосною і правдивою, як Господа Слово".

Книжку можна набути у автора, ціна книжки 20 долярів. Адреса: Yurij Buriakiwes, 77-13 170 St., Flushing, N. Y. 11366.

Маємо нового священика

Небуденне торжество відбулося в неділю, 20-го серпня ц.р., в церкві Непорочного Зачаття в Дітройті. Владика Іннокентій Лотоцький висвятив на священака Романа Козака.

Ми часто стрічаємо в наших газетах повідомлення про закінчення фахових студій нашими дітьми. І з повним виправданням пишемо про це, бо кожна така подія є ще одним доказом зміцнення та поступу нашої громади.

Але висвячення ногово священака — це, на жаль, тепер дуже рідке явище. І тому ця подія була радісним святом не тільки родини Романа та приятелів, але також цілої громади.

о. Роман Козак

Роман — син Юрія І Сузанни (батько відомий іконописець), внук славного ЕКА і Марії, яка померла в червні, не діждавшись цієї взнеслої та святочної хвилини.

Присутність всіх наших священиків Дітройту і околиці, на чолі з Преосвященним Іннокентієм і церковний хор Непорочного Зачаття, зміцениній хористами Ворренської церкви св. Йосафата, створили настро євість великого свята.

Як могутньо і переконливо звучали слова Владики Лотоцького, коли заявляв громаді що Роман гідний „аксіос". Хор співав те слово й громада з радістю повторювала за ним. Давши доказ своєї покори, лежачи перед престолом, Роман підвівся, щоби одержати священичі ризи і стати дійсним священиком.

Глибоко зворушливою є хвилина, коли молодий священик уділяє перше благословення своїм батькам. Клякаючи перед ним, вони засвідчують, що він уже не тільки їх син, але слуга Божий, з містичною місією на землі.

Владика Іннокентій гратулював батькам о. Романа за створення в хаті такої настроєвости, що спрямувала їх сина на дорогу служби Божові та людям.

Щасливі батьки запросили багато приятелів і знайомих на гостину, яка відбулася в залі церкви св. Йосафата. Отець Роман з батьками жили доволі далеко від нашого міста і тому було цікаво почути про нього від члена родини Ігоря Козака.

Отець Роман виростав у часи, коли популярним був клич „Бог помер". Він зацікався релігійною літературою, ще тоді, коли був студентом-мікробіологом. Здорові християнські первні, набуті в домі батьків, зустрічі з отцями Михайлом Бохневичем, Тарасом Прокопом та Єронімом Барничем, допомогли йому в виборі цього життєвого шляху. Він заявляє, що великий вплив на нього мала краса нашого обряду, виявлена в Богослужбі, церковній музиці та малярстві. Для нього Богослужен ня — це вияв нашої духовної культури, нашої філософської постави до Творця, що опирається не на принцип доцільности і розсудливости, а радше розвивається на спонтанному відчутті Його існування.

Свою змістовну промову закінчив Ігор Козак легкою дозою гумору, бажаючи молодому священикові багатої парафії, з активними жіночими організаціями, які звичайно є найкращою підпорою парафії.

Потребу самопожертви підкреслив знов у своєму слові Владика Іннокентій. Свідомий впливів сучасного світу на спосіб думання і поведніку людини, Владика Лотоцький закликав о. Романа бути непохитним в своїй вірі, іти слідами Христа та любити свій нарід і свою Церкву. В короткому слові Владики була суть і ядро священства.

Промовляли ще майстер церемонії о. Йосиф Шарій, хресний батько о. Романа та Ярема Козак і в кінці — батько, явно зворушений та щасливий.

Отець Роман дякував Преосвщенному Іннокентієві за уділення йому тайни священства, та батькам за все добро, що зазнав в родинній хаті.

Згадав свою бабуню, для якої його постанова стати священиком була джерелом великої, постійної радости.

Володимир Баран

З'їзд мешканців Фюріхшуле-Мюнхен

Майже півстоліття минуло від часу відкриття студентського гуртожитку в Мюнхені, в приміщенні німецької школи під назвою Фюріхшуле. Це довгий і важливий час, час двох генерацій та великих змін, як серед бувших мешканців гуртожитка, так і у світових міжнародних зносинах. Тому хотілося б хоч на момент заглянути в минуле і в уяві пережити ті молоді часи, з приємними та заразом трудними обставинами життя.

Друга Світова Війна дійшла до свого кінця, залишаючи гори трупів, міста в руїні, спустошені оселі, розлучені родини, що шукають своїх найблищих. Терен Німеччини сав немов біблійним Вавилоном, мозаїкою різних народів, мов, культур, рас. Все у повному русі, шукаючи для себе якогось притулку. Серед тої маси людей, одну з найчисленніших груп становили українці, які втікали в незнане, лише щоб дальше від кровожадного „батька народу", вчинки якого можна прирівняти лише з дикою татарвою минулих століть. Невдовзі, утікачі були розміщені по таборах, по національностях, що давало можливість кращого співжиття. Подібно постав студентський гуртожиток, заснований політичними в'язнями з метою служіння студентській молоді, та особам українського політичного світу.

Мюнхен і гуртожиток були тим маґнетом для молоді, який притягав її, даючи можливості прожитку та вибір шкіл, на які Мюнхен був багатий. В кімнатах гуртожитку замешкала молодь обох полів, в різних кімнатах, а поверхові ліжка нагадували військові кошари. Умови харчування були невідрадні, занадто дієтичні, як в кількості, так в якості, які тепер неодним стали б в пригоді. Коли до того додати зимові місяці з неопаленими кімнатами та свіжим, морозним повітрям, що із свистом льокомотиви, гнало через неполатані вікна, тоді буде повний образ побуту тих років. Молодь сприймала це, як щось маловажне, переходове що не відстрашувало її від праці над собою. Всі побутові проблеми прий мала з легкістю, притаманною тому віку.

Вчитися чи не вчитися, стояло перед молодим студентом. Треба було вибрати: наука у невідраних умовах, чи безжурне таборове життя із можливістю легкого прожитку із різноманітної торгівлі, що могло бути спокусою для декого. Та не багатьом відповідав такий спосіб життя. Здоровий глузд взяв верх над спокусою і в той спосіб відкрив двері у майбутнє.

Треба подивляти тих, які закутані, мов Ескімоси сиділи при недостатньому освітленні над книжками, перегортаючи сторінки. Крім науки студенти знаходили час на прогулянки, спорт, спів, імпрези, засідання, забави, де виказували свою молодечу енергію. Тих кілька образків кинутих тут з метою скликання з'їзду в найближчому часі на Союзівці, де буде нагода пригадати собі мюнхенські, студентські часи. Віримо, що не найдуться такі, що хотіли б відмовитися від приємної, незабутньої зустрічі. З тої нагоди хотілося б почути гоголоси колишніх фюріхшулівських „Могиканів"!

О. Мотиль

Виставка І. Гомотюк-Зєлик на Союзівці

В суботу, 26-го і неділю 27-го серпня ц.р., відбулася дводнева виставка малярських праць Ірини Гомотюк-Зєлик на Союзівці.

В залі бібліотеки головного будинку оселі Українського Народного Союзу естетично розміщено 27 олійних картин цієї загально відомої мисткині. Це були нові її мистецькі твори. Великі, переважно, полотна милували очі численних відвідувачів. Як звичайно, на виставках мисткині переважали квіти, в зображенні яких вона, мабуть безконкуренційна. Були теж краєвиди. Домінував великий гірський краєвид з околиць Гантеру. Оригінальністю і красою конкурували з ним три картини водопадів. Один також з околиць Гантеру, два з Массачусетс. В них неначе відчуваєте шум води і вбачаєте каскаду крапель, що творять „зоряне намисто", так як сказано в пісні Володимира Івасюка „Водограй". Безумовно існує спорідненість у передачі краси природи великими мистцями, чи це будуть поети, музики-композитори, чи малярі.

Усі картини великої краси і мистецької вартости, так що трудно вирізнити будьяку з них. Та все таки деякі спеціяльно притягають до себе увагу, як згадані краєвиди, чудовий „наче живий" кущ калини та промовисті мальви. В працях мисткині добір кольорів виразний, навіть яскравий, але гармонійний. В картинах бездоганно розв'язана невелика проблема світла і тіні. Хоч І. Гомотюк-Зєлик малює багато, треба подивляти не тільки її небуденний талант, але й велику працьовитість, проте її образи не творені шабльоново, але спонтанно під впливом творчого настрою та пережиань її душі.

Д-р Михайло Снігурович

Ф. Сисин...

(Закінчення зі стор. 1)

заступником редактора жур налу „Гарвардські Українські Студії". У 1979 році був директором гарвардського літнього українського інституту і викладав у ньому курси з історії. Продовжував займатись також адміністративними справами та збором фондів і у 1985 році був призначений асистентом директора УНІГУ. Брав участь у плянуванні гарвардських проєктів Тисячоліття і був дорадником міленійної серії ФКУ. Працював у комітеті Айрексу до справ відряджень до Східньої Европи, співпрацював з УВАН і НТШ. Він також часто дописував до української преси на наукові та громадські теми.

Починаючи з 1976 року, д-р Сисин отримував стипендії Айрексу і Американської ради наукових товариств для проведення досліджень у Польщі, Італії, Великобританії і Україні. Його монографія „Між Польщею і Україною: Дилема Адама Киселя, 1600-1653" мала багато позитивних рецензій. Її польський переклад заплянувано до видання у престижевому видавництві „Оссолінеум" (Вроцлав). Д-р Сисин був співредактором гарвардських видань „Творення націй і політика націоналізму" (разом з Андреєм Марковіцом), „Концепції нації на світанку новочасної Европи" (з проф. Іво Банацом), „Евсхаристеріон" (з проф. Ігорем Шевченком). Д-р Ф. Сисин є також автором численних статтей і рецензій. Більшість його праць стосуються історії України XVII століття. Серед них є і публікація маловідомих матеріялів, як наприклад, листи Богдана Хмельницького. Хоч Ф. Сисин друкувався у багатьох журналах, найчастіше він віддавав перевагу журналові УНІГУ „Гарвардські Українські Студії". Серед його ініціятив було також спеціяльне число цього журналу призначене 350-річчю Києво-Могилянської Академії.

Д-р Сисин тепер кінчає книжку, присвячену великому українському повстанню під проводом Богдана Хмельницького (1648-59). Ця нова праця подає аналізу тих чинників, які дозволяють розглядати це повстання у контексті наукових дискусій про перші новочасні революції і державне будівництво. Протягом 1988-89 академічного року він отримував дотацію для досліджування Східньої Европи від Американської ради наукових установ і наукову стипендію від Центру Вільсона при Інституті Кінана для праці над історією Польсько-Литовської Речі Посполитої. Видавництво Оксфордського університету замовило у д-ра Сисина написання 700-сторінкової фундаментальної історії Річ Посполитої для новозаснованої серії з історії країн Европи.

Хоч д-р Сисин зайняв нову посаду від 1-го липня 1989 року, він покищо отримав відпустку для здійснення досліджень у Ґеттінґені та інших німецьких університетах згідно з отриманою ним стипендії фундації ім. Гумбольдта. Д-р Сисин залишається заступником редактора „Гарвардських Українських Студій", і Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства.

Щотижнева...

(Закінчення зі стор. 1)

• 13-го серпня у селі Кавське Миколаївського району Львівської области відбу лися збори, на яких створено страйковий комітет боротьби із Темницьким хемічним комбінатом, відходи якого загоржують отруїти питну воду 7-ох околишніх сіл і Львова.

• 13-го серпня у Червонограді Львівської области біля церкви, де був музей атеїзму, відбулася стяткова Служба Божа в честь 1000-ліття Хрищення України. Службу Божу відправив греко-католицький священик отець Маріян. Перед Богослуженням виступила активістка Української Католицької Церкви Маріяна Полотнюк. Напередодні, 11-го серпня, одного з організаторів цього Богослуження, члена УГС Йосипа Мигаля, було викликано в міськвиконком, де заступник голови міськвиконкому Синявська і прокурор Богдан Оленчин заявили йому, що проведення греко-католицького Богослуження в честь 1000-ліття заборонено. У зв'язку з цим Й. Мигаль послав телеграму протесту до Верховної Ради СССР та до Патріярха Пімена. Після святкового Богослуження, на якому було до 10,000 віруючих, колони людей з синьо-жовтими прапорами пішли в центр міста до пам'ятника Шевченкові. Там виступив член УГС зі Львова Обрик та активістка Оксана Гумин. Від пам'ятника люди рушили на старий цвинтар до могили січових стрільців.

• 13-го серпня у Києві на Володимирській Горі велика група греко-католиків зі Львова, на чолі з священиком о. Михайлом Гаврилівим, провели Молебень. Участь в Молебні взяло багато киян, серед яких були члени УГС. Після Молебня процесія приблизно з 600 осіб, рушила до Верховної Ради України, де активісти проводили пікетування протесту проти сваволля репресивних органів і зокрема проти жорстокого побиття функціонерами 29-го липня письменника М. Кагарлицького. Пікетники радісними оплесками зустріли колону із синьо-жовтими прапорами, яка прилучилася до них. Всі скандували: „Геть Щербицького! Волю Україні! Русифікації — ні!" Представники влади домагались опущення прапорів, але демонстранти відповіли рішучою відмовою, скандуючи багатоголосно „Ганьба!" Після цього відбувся стихійний мітинг, на якому виступили члени УГС зі Львова Олег Петрик та Олег Війтович, член УГС з Києва Дмитро Корчинський, член Українського Християнсько-Демократичного Фронту Петро Січнко та інші. Після закінчення пікетування всі колоною з синьо-жовтими прапорами, співаючи національнопартіотичні пісні, рушили до пам'ятника Т. Шевченкові. Там було проведено короткий мітинг з піснями і читанням віршів. Після цього колона рушила на станцію, проводжати гостей зі Львова.

• Львівська обласна Рада УГС випустила інформаційний бюлетень „Львівські Новини" ч. 6-7. Серед матеріялів вміщено: звернення до Паризької конференції з людського виміру Вячеслава Чорновола, статтю „Розслідування" Івана Жулінчука, розповідь про перебування Богдана Горина в Польщі, Галини Левицької — про Перший Універсал Центральної Ради та інші. Відповідальний за випуск бюлетеня Богдан Горинь.

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

фінансовою винагородою, україномовного і англомов ного фахівців для праці над текстами.

Засідання також застановлялося над фінансовими справами видання книги. В часі Крайового Комітету осталося, розом з датками місцевих комітетів Тисячоліття, біля 26,000 дол., а це рішуче замало на видання такої книги. Тому у майбутньому редколеґія буде змушена просити фінансової помочі в українських організаціях і громаді. Було також висловлено прохання, щоб ті місцеві комітети, які мають приходові надвишки, прислали їх до Ділового Комітету у Ню Йорку на ціль видання книги.

Під час дискусії на залю нарад загостив Митрополит УКЦ Стефан Сулик. Предсідник привітав гостя і поінформував його про створення редакційної колеґії та її завдання. Владика заохочував присутніх до праці, вказуючи на те, що пропам'ятна книга напевно буде корисною не тільки для українців на поселеннях, але також для земляків в Україні, і вона залишиться документом святкувань 1000-ліття Християнства в Україні.

Брати...

Закінчення зі стор. 2

посла Ол. Коллонтай передав: якщо Німеччина погодиться вернути до кордонів 1939 року — ви будети мати мир за вісім днів. Як відомо, нацистська Німеччина проіснувала 13 років.

Яка ж була остаточна мета співробітництва Гітлер-Сталін? Гітлер сподівався довгої війни на Заході, яка виснажила б сили Заходу і дозволила б СССР вступити у війну за найбільш вигідних обставин. Молотов приїхав до Берліну у листопаді 1940 року. Це означало, що СССР в засаді прийняв пропозицію пристати до потрійного пакту Німеччина-Італія-Японія. Але умови Сталіна були неспріємливі для Гітлера. Після війни Сталін сказав: „Ех, разом з німцями нас ніхто не переміг би".

Комісія з'їзду народних депутатів (послів) СССР ствердила, що сучасне становище СССР вимагає відтворити справжню картину політичного минулого. Тому комісія вважає, що тайний договір (протокол) як методою складення, так і змістом є відходом від ленінських засад совєтської зовнішньої політики, а розмежування сфер впливу інтересів Німеччини та СССР з правної точки погляду суперечить із суверенітетом і незалежністю кількох країн. Комісія стверджує, що переговори з фашистською Німеччиною велися тайно від совєтських народів, партії, ЦК ВКП(б) і депутатів Верховної Ради СССР. Таким чином договір не висловлював волі совєтських народів і вони (народи) не відповідальні за дії Сталіна. Комісія пропонує з'їздові народних депутатів анулювати договір з 23-го серпня 1939 року і з вересня того ж року. Признати протоколи недійсними з хвилиною їх підписання як невідповідні ленінській зовнішній політиці та порушення передвоєнних правних зобов'язань, що прийняв на себе СССР перед третіми країнами. Методи ультиматумів з приміненням військової сили — чужі соціялізмові.

„Правда"...

(Закінчення зі стор. 1)

ленського інституту совєтсько-американської вимінної програми, спонзора поїздки Б. Єльцина по Америці, Джим Ґаррісон, який цілий час товаришував Єльцинові в поїздці по ЗСА, заперечив всякі натяки, що Б. Єльцин сильно пиячив. Памела Гарріман, вдова по колишньому амбасадорові до СССР, також заперечила закиди, що Б. Єльцин з пиянства і сильного перемучення заснув в її присутности. Також не відповідає правді й те, що Б. Єльцин ходив по крамницях купував речі та казав все зараховувати на його конто, бо згідно з Дж. Ґеррісоном, Б. Єльцин ніколи навіть ногою не ступив до крамниці, але одного разу попросив свого помічника, щоби йому купив кілька подарунків виключно з тих грошей котрі йому виплачував спон зор — 100 дол. денно. Він також сказав, що поїздка Б. Єльцина принесла коло 100,000 дол. для допомоги захворілим на АІДС у Совєтському Союзі.

О. Хомяк помер у Гаммилтоні

Гамилтон, Онт. — Олександер Хомяк, член 458-го відділу УНС, помер тут 12-го вересня ц. р. в наслідок хвороби рака проживши 83 роки. Він народився у Львові, 23-го серпня 1906 року.

Покійний був ентузіястом коорeративного руху і майже все своє життя був пов'язаний з українськими кооперативами. Його першим працедавцем була спілка Агрономів у Львові — кооператива, яку заснували молоді українські інжинери-агрономи щоб постачати сільськогосподарське приладдя і насіння українським селянам в тій частині України, яку собі присвоїла Польща. Він працював там від 1928 до 1932 року.

Наступних два роки він працював книговодом у фабриці паперових виробів „Бібльос", а згодом три роки, як помічник адвоката, проф. Володимира Старосольського. З 1936 до 1939 року він відав фінансами в українській кооперативі молочних виробів КОМА.

Коли до Львова прийшла совєтська влада, О. Хомяк став бухгальтером Маслотресту Львівської области і був на цій посаді майже до початку німецько-совєцької війни, за кілька днів до окупації Львова він був арештований НКВД і в хаосі спричиненому наступаючими німецькими військами, йому пощастило вийти з в'язниці.

В ґенеральному Ґубернаторстві Третього Райху він спершу працював бухгальтером у споживчій кооперативі Народна Торгівля, а з 1942 до 1944 року керував відділом фінансів Українського Комітету міста Львова.

В половині 1944 року німці збрали його з дружиною Катериною і сином Ростиславом на примусову роботу у фабриці зброї у місті Зуль в Турингії, де до приходу американських військ він працював зварювачем.

Після трьох таборів для утікачів, у 1945 році він опинився в Карльосфельді і зголосився до праці в Українському Червоному Хресті, згодом Санітарно-Харитальній Службі у Міттернвальді, поступив ча роботу у відділ постачання міжнародних організацій опіки над утікачами спершу УНРРА, а потім ІРО.

У вересні 1949 року переїхав до Канади і поступив на працю в різні фірми м'ясовиробів Ессекс Пекерс у Гамилтоні, президентом, якої був його приятель з Львівських часів Гнат Поворозник. Згодом О. Хомяк став керівником консервного відділу цієї фірми.

В половині 1950-их років О. Хомяк став поштовим урядником, а з 1960 року до переходу на пенсію у 1975 році працював керівником архіву інженерного відділу міської управи Гамилтону.

У громадському житті Гамилтону він став членом Українського Народного Союзу, Братства Українців Католиків і Комітету Українців Канади зараз після поселення в цьому місті. Коли у 1951 році при парафії св. Духа була створена Кредитова Кооператива, він став одним із її перших членів і керівників, а 1976 року він був одним із основоположників Об'єднаної Української Кредитової Кооперативи у Гамилтоні, в яку кредитівка парафії св. Духа увійшла з майном 1,25 міл. дол. О. Хомяк також був одним з основників відділу Суспільної Служби у Гамилтоні і допомагав в роботі цієї організації навіть коли вже був у лікарні. На протязі 40 років він поміщував свої репортажі і спостереження в українській пресі, звичайно підписуючи їх ініціалами „ОХ„.

Ставши громадянином Канади 1955 року. О. Хомяк увійшов в Ліберальну Партію і був її активним діячем до захворіння. Ідеологічно він був прихильником конституційної монархії і йому до вподоби був канадський державний лад. Він часто цитував погляди В'ячеслава Липинського, хоч ніколи не був членом українського гетьманського руху.

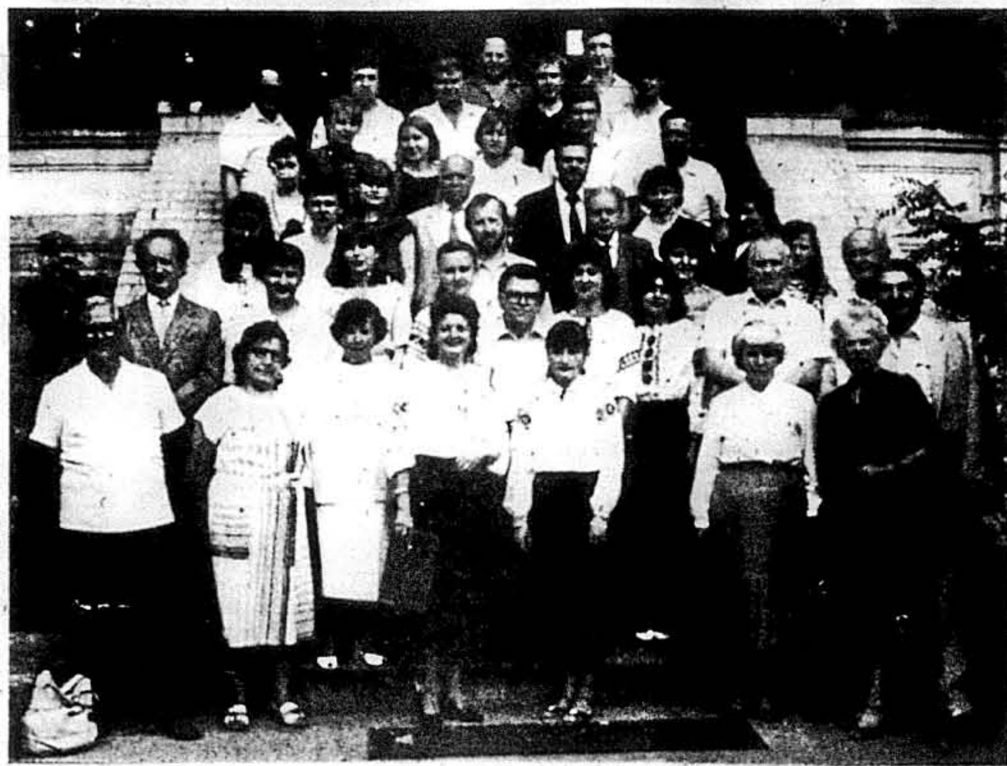
Біля 60 років він був переконаним християнином і практикуючим українцем католиком, перед смертю він прийняв св. Тайни Євхаристії і маслосвяття. Він також був Лицарем Колюмба 4-го ступня у відділі ім. Маріяна Шашкевича.

О. Хомяк повдовів 1966 року. Він залишив сина Ростислава з дружиною Мартою Богачевською-Хомяк і дітьми Танею й Теодорою, сестру Ірину Кравців у Філядельфії і племінника Святослава Федорчука у Львові.

4-ий медичний семінар українських лікарів в Польщі

Посторонній читач спитає — як це сталося, що Щецін присвоїв для себе таку відмінну форму праці в УСКТ, як медичні семінарі? Це правда, що медицина далека від культури у широкому розумінні і не має статутного запису праці УСКТ, одначе завдяки достатньо сильному українському середовищі щецінської медицини, а в ньому присутність ентузіастів до поширення професійної культури серед широкого загалу, медичні семінарі стали дійсністю.

Для повноти інформації про щетінське українське лікарське середовище треба згадати, що за неповними даними в останніх 40-ка роках Поморську Медичну Академію у Щеціні закінчило 46 лікарів українців. Вони тепер працюють на території цілої країни. Більшість включилася у вир життя української громади. Серед них 21 це жінки, 25 чоловіки. З загального числа у Щеціні тепер працює 16 лікарів українців в тому 7 жінок і 9 мужчин. Деякі з них дальше вдосконалюють свою медичну освіту, здобувають ступені лікарської спеціалізації і наукові знання. Двох з них є доцентами докторами медичних наук, 7 докторами, в тому 2-ох полковників польського війська. Займають також високі пости в Поморській Медичній Академії, лікарнях і поліклініках міста Щецина. Останніми роками під час посилення еміграції з Польщі у західні країни чимало, бо аж 12 лікарів українців, які закінчили медичні студії у Щецині (26.1%) емігрувало з Польщі шукаючи кращої долі для себе. 4-х поселилося у Західній Німеччині, 4-х в США, 2-є в Канаді і по одному в Австрії і НФР.

Українські лікарі й студенти медицини — учасники IV медичного семінара в Щеціні, Польща, 24—25-го червня 1989 року.

24-25 червня ц. р. відбувся уже четвертий черговий медичний семінар. Пригадаймо, що перший з них відбувся 2-3 травня 1981 року, другий — 15-16 жовтня 1983 року, а третій — 2-3 травня 1987 року. Що спільного спостерігається в щецінських медичних семінарах, та яка відмінність останнього у відношенні до попередніх? Спільність — це широке зацікавлення і безінтересовне заангажування все більшого гурту українських лікарів цілої Польщі та студентів медицини. Наприклад на 1-му читалось 8 рефератів і участь брало 16 лікарів та 5 студентів медицини, на 2-му — 11 рефератів з участю 27 лікарів та 9 студентів медицини, на 3-му — 8 рефератів, 21 лікарів і 5 студентів медицини, а на 4-му читалось 12 рефератів з участю 36 лікарів та 11 студентів медицини. Всі ці медичні семінарі мають своїх покровителів, яким присвячується окрему доповідь, і так: 1-ий присвячено визначному українському лікареві Олександрові Богомольцеві (1881-1946), 2-проф. Маріянові Панчишинові (1882-1943), 3-й проф. Володимирові Висоцькому (1857-1913), 4-й древньоруському лікареві кінця XI і початку XII ст. Агапіту. Кожний семінар відзначається основними, ведучими темами, нпр: 1-й проходив з основною темою „З історії української медицини", 2-й „Історико-соціологічні проблеми медицини", 3-й — „Медицина у XX-му столітті" і IV-й — „Ставлення лікарів до актуальних проблем загрози здоров'я й життя людини в сучасному світі".

Як реалізувалася програма IV медичного семінара? У 1-ій частині ведучими були: доц. д-р медичних наук Григорій Шумилович і лікар Галя Купич, а доповіді читали: мгр інж. Олександр Коляньчук (Здунська Воля): „Екологічні аспекти загрози адоров'я людини", лікар Рома Двуліт читала доповідь д-ра медичних наук Павла Пундія (ЗСА): „Українські Лікарі — піонери в ЗСА.", лікар Лідія Коляньчук (Здунська Воля): „Орган зору, а солодуха", У 2-й частині ведучими були: лікар Лідія Коляньчук (Здунська Воля) і студент медицини Богдан Федірко (Гданськ) а доповіді читали: доцент д-р медичних наук Луціян Агапов (Гожув Влкп.) „Екологія озер Західнього Поморя", д-р медичних наук Іван Душкевич: „Нові методи лікування виразки голені") читав лікар Максим Нудьга — Львів), студентка медицини Христя Сирник читила доповідь проф. д-ра медицини Леоніда Мостовича (ЗСА): „Радіологія вчора, сьогодні і завтра", доцент д-р медичних наук Іван Королівський: „Патомеханізм зламання Монтегія в дослідницьких баданнях", доцент д-р медичних наук Григорій Шумилович: „Операційне лікування артеріосклерозу ансуризни аорти". На другий день у 3 частині ведучими були: доцент д-р медичних наук Іван Королівський і студентка медицини Оля Машлянко (Гданськ), а доповіді читали: доцент д-р Степан Заброварний: „Печерські лікарі — до 1000-ліття Хрищення Київської Русі", студент КУЛ Андрій Двуліт (Люблін): „Фрагменти з історії української медицини", лікар Мирослава Залітач (Катовиці): „Вплив двомовності на умовий розвиток дітей" (читав лікар Юрій Олексишин-Борислав) д-р медичних наук Ігор Гук (Відень): „Трансплантація і її становище у лікуванні злоякісних пухлин печінки".

Як бачимо теми були різноманітні, на високому фаховому рівні, деякі ілюстровані на живому матеріялі пацієнта у д-ра медичних наук І. Душкевича, інші проілюстровані на відеофільмі — доцентом доктором медичних наук Гр. Шумиловичем, та на прозірках — доктором медичних наук І. Гуком з Відня.

Точну програму свідомо заміщено у цій статті для збереження в пам'яті тим, які були і до прослідження тим лікарям, які не змогли взяти участь в медичному семінарі.

Відмінність останнього медичного семінара це те, що в ньому взяло участь багато більше лікарів, а серед них лікарі-гості з України (3-ох зі Львова, 1 з Борислава, по одному з Відня і Швеції, а також не лікар посол до польського парляменту д-р Володимир Мокрий з яким у вечорі після закінчення медичного семінара відбулася зустріч.

Медичні семінарі, це місце де можуть зустрічатися лікарі з різних міст і країн з навантаженням різними професійними проблемами, різним медичним досвідом лікарською практикою і етикою. Все те дозволяє нав'язати дружні знайомства, професійні контакти, обмінятись досвідом і науковим матеріялом, пізнати себе краще, згуртувати в одну українську лікарську родину. На це вони мають не тільки право, але це їх громадський і національний обов'язок.

Під час дискусії голос забирало 35 учасників порушуючи дуже важливі питання і проблеми екологічної загрози для України, проблеми лінгво і етноциду доконаних на українському народові, вказували на екологію духа, на те, „що кожне покоління щось по собі залишало, а що залишить наше покоління майбутнім?!". Це питання прозвучало немов розпачливий крик, бо „нам забрано місце нашого дитинства, виселено, розпорошено, духово і культурно знищено".

На закінчення винесено постанову, щоб:

1. зустрічі лікарів дальше відбувалися що два роки у Щеціні,
2. покликати ініціативний комітет для випрацювання юридичного статусу Товариства Українських Лікарів, або Українського Лікарського Товариства в Польщі, та зустрітися за два роки у новій організаційній структурі,
3. поглибити контакти з Україною, Українським Лікарським Товариством Північної Америки в Чикаго для кращого пізнання і взаємопомочі,
4. робити також заходи, щоб зорганізувати міжнародню зустріч українських лікарів у діяспорі з лікарями з України на рідній землі у місті Львові, або Києві.

Відчитано надіслані до Медичного семінара побажання від проф. д-ра Олександра Жупника, голови Українського Лікарськогго Товариства Австрії.

Бажаємо і ми всі нашим лікарям сповнення їх задумів та щастя в усьому.

Михайло Козак
Щецін

Український Фестиваль у Брентфорді, Онт.

В суботу, 15 липня ц. р., закінчився Міжнародний Фествіаль етнічних „Сіл" міста Брентфорду і його околиць. Сьогорічне „Село Україна" при українській католицькій парохії св. Івана Хрестителя, де парохом є о. дек. Іван Лещишин, і цього року втішалось великою участю відвідувачів різних національних груп і гостей. Притягала й захоплювала їх різноманітна програма, добре підготована і зорганізована Управою „Села" під проводом скромного й працьовитого, народженого вже в Канаді, Євстахія Касіяна, Господаря „Села".

Голова „Села Україна" Є. Касіян в асисті „Королеви" Села Дж. Маконнон, вручає почесну грамоту пані Лідії Скрипух, директорові і хореографові танцювального Ансамблю „Україна".

Загальне офіційне відкриття бредфордських „Сіл" з участю представників міста і 12-ох етнічних груп, до яких входили два українські „Села", відбулося в суботу, 8 липня, в одному з місцевих парків. Цього року „Село" відвідало біля 50-ти тисяч учасників.

Як у попередніх роках, так і цього року, приваблювали численних відвідувачів „Села Україна", а зокрема чужинецьких, танцювальні групи різного віку молодіжного Ансамблю „Україна", Мистецька виставка, присвячена 175-літтю з дня народження Тараса Шевченка, що припало в році „Української Мови", а також продаж пам'ятних речей в українському мистецькому стилі та декорація „Кутка" у великій парохіяльній залі з історичними постатями в народній ноші. Все це сприяло загальному успіхові, широкій популяризації українського імени та добрим відзивам в англомовній пресі про українську громаду в Бренфорді.

Головними культурно-мистецькими частинами програми „Села" були: атрактивні виступи танцювального Ансамблю „Україна", який начаслює 50 танцюристів, в чотирьох групах: наймолодших юнаків, середніх і старших під успішною кермою Ліди Скрипух, директора і хореографа Ансамблю, при щирій співпраці інструкторів Дебі і Дани Тесляків і атрактивній співучасті акомпаніятора д-ра Є. Яремчука, акордіоніста, і Тері Павль, бубніста, та „Мистецька виставка" в культурному Центрі, відповідальним за яку був Петро Мазур з поміччю і порадами Іванни Лещишин. Букетами розкішних живих квітів та почесною грамотою з відповідними словами подяки і признання, вирізьбленими на бронзовій таблиці було відзначено працю Л. Скрипух, яка на початку існування ансамблю мала у його складі лише вісім ентузіястів, ансамбль розрісся, розвинув свій мистецький рівень.

За свої гарні виступи, зокрема у виконанні танців „малий і великий козачки", „визов", „бій", „гуцулка", „верховинці", „гопак" та інші танцювальні групи були нагороджувані щедрими оплесками.

Гідною презентанткою і прекрасою Бертфордського Фестивалю, яка вітала на початку відкриття мистецької частини традиційним хлібом-короваєм, прикращеним колосками пшениці на вишиваному рушнику, учасників на залі та численних гостей з-поза Брентфорду, зокрема з України, була Королева „Села Україна", Дж. Маккінон в асисті Д. Дякун, „Принцеси" та двох інших дівчат в українських строях. Офіційну частину програми відкрив голова „Села" Є. Касіян, мистецьку частину вів д-р. І. Скрипух, голова брентфордського відділу КУК.

Брентфордський Міжнародний Фестеваль це дуже успішна імпреза, щороку влаштовувана представниками різних етнічних груп, яку широко описують на своїх сторінках пресові органи та офіційні англомовні брентфордські часописи.

На закінчення належить висловити щире признання і подяку всім людям доброї волі, які які не розплились в чужому морі, не цураються свого серед вільного й добробутнього життя в Канаді, і присвячують свій час знання і вміння, щоби виявити свою причетність до старовинної української культури, до великого українського народу, з його гідним історичним минулим.

Сьогорічний 15-ий рік свого існування „Село Україна" відзначило заслуженим черговим успіхом, який напевно піде на користь українській громаді в Брентфорді.

М. Поронюк

Проблема...

(Закінчення зі стор. 2)

і розуміють українську мову, проте в той час, коли з своїми батьками (принаймні в більшості випадків) розмовляють українською мовою, в розмові з своїми братами чи сестрами, народ женими як і вони в ЗСА (чи Канаді), вони вже „перелючаються" на англійську мову...

І тому, не маючи майже жодного, скажу так, мовно-інтелектуального контакту із своїми дітьми, батько або мати таких дітей хоча фізично мож жити близько з ними, проте духовно фактично є ізольовані від них, є отже, самотні навіть у своїй власній хаті (а тим більше, коли з двох членів подружжя залишається одно з них).

Звичайно, „брак комунікації" між дітьми і їх батьками вже може бути обумовлена тим, що або діти цього не хочуть, або батьки не вміють знайти контакту із своїми дітьми, або те і друге. Правда, практика показує, що здебільшого вина за це падає на дітей. Підтверджується це тим, що коли мене багато років і, постарівши діти пообзаводяться своїми дітьми, вони аж тоді зрозуміють, що значить бути іґнорантом своїх власних батьків. Ну, але, як-то кажуть, „прийде каяття — та не буде вороття"...

В кожному випадку, ізоляція, самотність а до того ще ріжного роду недуги, які, звичайно, приходять з настанням старого віку, поступово доводять таку людину до стану депресії а звідси також до задуму покінчити своє життя самогубством. До такого висновку дійшов один з моїх пацієнтів на ім'я Генрі з села Оквуд в Огайо, де до 1960 року я працював загальнопрактикуючим лікарем.

Наближаючись до своєї вісімдесятки і з „природи" будучи досить інтеліґентною людиною (займався переважно фармерством), Генрі знав, „що його чекає" і то, може в недалекому майбутньому. Він лише не раз допитувався мене — як довго йому ще залишиться жити на цьому „проклятому світі"? Оскільки з таким питанням він до мене звертався вже не вперше я запитав його — чому конче йому про це хочеться знати? Тим більше що я вже йому відповів, що ніхто — навіть „найгеніяльніший" лікар не може передбачити точности віку людини. На це Генрі мені відповів так:

— Поперше, тому, що хоч вмирати, як кажуть, не так страшно, але страшно є довго мучитися перед тим, як „врізати дуба". Звідки я можу знати, що перед тим, як покладуть мене до ями я не буду змушений місяцями а, може, й роками лежати в ліжку напівзогнилою колодою? І тому, аби цього не трапилося, я вирішив ще, як кажуть, „перед дванадцятою", сам покінчити своє життя. І то в такому місці, де може ніколи не буде ступати людська нога. Правда, я міг би покінчити з собою вдома і тому мене закопали, б до могили. Але хто буде відвідувати мою могилу, коли мої дочки та внуки навіть живого не бачать мене місяцями? Тим більше, прикро те, що я їм все робив, аби вони були щасливі і здорові, як також те, що вони не так далеко від мене живуть аби бодай раз на місяць побачити старого батька та діда...

Дотримуючись лікарської етики, я, звичайно, нікому не виявив пляну „самосуду" та „самопохорону", з якими зі мною поділився старий Генрі. Але коли в 1960 році я переселився до іншої місцевости парусот миль від Оквуду, мене ніколи не покидала думка — що ж фактично сталося з Генрі? Чи дійсно він здійснив те, що плянував?

І тільки через років вісім до мене дійшла вістка про те. Виявилося, що Генрі, маючи вже понад 80 років, якогось дня залишив свою стареньку хатину і після того й слід за ним пропав... Чи його дочки робили якісь старання аби знайти свого батька — невідомо. Але намагання місцевої поліції в тій справі залишилися без жодних наслідків. Значить, для мене стало ясним — Генрі таки здійснив те, що бажав... Правдоподібно, як би він не був самотнім, і не ігнорували його дочки та внуки, то і його смерть була б інакшою, і, може, проживши ще пару років, і похований був би так, як „нормально" ховають. На жаль, він не належав до таких „щасливців". І таких напевно є набагато більше.

Нарешті, якщо йдеться про проблему зросту кількости самогубств серед старших, то в американських обставинах цьому сприяє також ще й до цього нерозв'язана проблема здоровоохорони,а також забезпечення відповідними будинками старих і немічних людей. В першому випадку — лікування тут і досі не є удержавленим, хоч воно таким вже давно у всіх цивілізованих країнах світу є (за вийнятком Південної Африки). І тому, діставши „страх" або атаку серця і попавши до шпиталя до „інтенсів кер юніт", там тепер здирають лише за один день по 1,000дол.— Це значить, треба не тільки (принаймні, в багатьох випадках) видати за своє лікування всі свої заощадження, які зберегла така людина на протязі свого життя, але може також увести в борги також свою найближчу родину. Так само і щодо опіки для старших людей, де за місяць здирають по 2,000 і більше долярів. Чи багато серед нас є таких, що на це можуть собі дозволити? Не думаю, що багато.

В СЕРЕДУ, 20-го ВЕРЕСНЯ Адміністрація президента Джорджа Буша проголосила відкладення цілковитого скасування нової медичної програми для населення пенсійного віку. Луїс Салліван, секретар Департаменту здоров'я і громадської обслуги, сказав, що Адміністрація буде підтримувати в Сенаті пропозиції обох партій, які охоронятимуть старше населення від катастрофічних коштів медичної обслуги.

БІЛЯ 18 МІЛ. АМЕРИКАНЦІВ носять очні сочки, половина з них — м'які очні сочки, а з цих дев'ять міл. 12,000 мають поважні проблеми з очною виразкою. Причиною цього, як доказують дослідження, є те, що уживачі м'яких очних сочок не знімають їх перед спанням. Лікарі прийшли до висновку, що це може викликати у пацієнтів дуже серйозні ускладнення.